

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECZENI FUGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6 K. Negyedévre 3—K.
Vidéken: „ 9 „ „ 4:50 „

Főszerkesztő:

Dr. Varga Lajos.

Felelős szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Plac-utca 9. Telefon 412

Barázdák.

Bécsből köd gomolyog Magyarország felé! A trónörökös elfoglalta az összes hatalmi állásokat Bécsben. Kitünt, hogy mind kilökte, akik nem voltak hivei és olyanok kerültek helyükbe, kik szándékait szolgálják. Először mentek Gautsch és Hohenlohe. Osztrák miniszterelnök lett Beck báró, Ferencz Ferdinánd legbizalmasabb tanácsosa. Ezzel az osztrák kormányt szerezte meg magának. Azután Goluchovskinak kellett menie és következett Aehrenthal, akiről kifest, hogy ő is a trónörökösnek kedves embere.

Ekkor észrevette Pitreich, hogy nincs maradása s helyébe jött Schönauich, ennek helyébe Latscher, akiről szintén azt tartják, hogy mint csehországi hadtestparancsnok, a trónörökös hive lett és ha Beck gróf helyett Hötendorfi Konrád lesz a vezérkar főnöke, akkor az egész közös hadsereg és az osztrák laudvehr, a közös külügy minisztérium és az osztrák kormány a trónörökös igazgatása alá került.

Bryan nagy elismeréssel irt és nyilatkozott a magyarokról. Ez fájt az osztrákoknak, akik különösen azt szeretnék, hogy a külföld téves nézetei Magyarországra felől soha el ne oszoljanak.

Schönborn gróf tehát cikket irt a párisi Figaroba és a francia közönség előtt megtámadta Bryant. A legfuresább pedig az, hogy Bryant Ausztria-Magyarország elleniségének tünteti föl. Vagyis Autriche-Hongrie elnevezés alatt elikkasztja Magyarországot önállóságát és azt akarja elhíttetni a franciákkal, hogy az osztrák összbirodalmi ábrándok szélmalmos lovagjainak fájdalmai Magyarországot szívt is átjárják. Szóval, hogy a mi Ausztriának sérelme, az Magyarországon is sebet üt.

Ime így bolondítják az osztrákok még most is a világot hazug tévtanokkal!

Egy magyar íróból Gróf Vay Sándorból kávékereskedő lett. És ezt a lapok csodálkozásával mint ritka és különös esetet említik.

Pedig a dolog igen természetes. Magyarországon az írói munka még mindig nem ad kenyeret; mert a mi édes nemzetünknek még mindig nem nélkülözhetetlen levegője, létszükséglete a szellemi táplálék.

Igy aztán mivel az író nem élhet meg a tolla munkájából, kávéval kereskedik, úgy a tölle Magyarországon már a kávékat nem pártolni szokták, hanem inni, te

hát megveszik. Valamint a cipőt, kspátot, debreceni kolbászt, kolozsvári szalonát. Csúpan az irodalmát szokta a magyar — pártolni, kegyes vállveregetéssel!

Sokféle zsványság került már napfényre, mióta gonosz emberek ellen kell védelmezni az egyetemes világrendet. De egyik a legkormönfontabb ravaszságoknak az a mód, hogyan akarnak az erdélyrészi székelység tönkretevéji, az erdő panama utonállói kimenekülni a hurokból és másokra kenni minden rosszat, hogy az ő fekete lelkük kevésbé legyen megfigyelhető.

Hallatlan fufangokról rántotta le a leplet legujabban Török Ferenc országgyűlési képviselő. Az igazságos bíróság bizonyára szigorú ítélettel fogja az áskálódás odvaiból kipiszkált igazi bűnöcsöket sujtani!

Hullámok verődnek Magyarországot közéletének medrében. Az áramlat eddig rejtett vizeken, mocsarak közt lapult meg, kivájkált odukba csapódott, szennyével és hulladék köveivel.

Most azonban, hogy a törvényalkotás útján megjelent a nemzeti kormány dicsőséges hajója, a szennyes duvizok felfakadtak, gátat szakítottak és ostromolni kezdik a hatalmas hajót.

Botrány e sötét hullámok neve. A hajó neve pedig: munka! Mi bizunk a magyarok Istenében, hogy a hajó diadalmasan fog előre haladni s a munka legyőzi a botrányt.

Egyenes uton.

Írta: Bakonyi Samu.

Mikor a lapok megint rovatot nyitnak „A helyzet” nek, nem lehetetlen, hogy a politikában kellemetlen dolgok következnek. A politikai események logikája ugyanis nem mindig normális. A gondolkodás rendes törvényei szerint az olyan okoskodás, hogy „post hoc, ergo propter hoc”, elfogadhatatlan. Ellenben a politikai szenzációk szertelen és mohó keresése igen gyakran megtermi azt a szenzációt, amely a fölmerült kérdések megfontolt tárgyalása mellett olyan időpontban, amikor az a megindult nyugodt fejlődést veszélyezteti, talán be sem következett volna.

Bizonyos oldalról olyan ideges fészkelődést tapasztalhatunk, mintha a rovatot maholnap ismét „A válság” címen

kellene folytatni. Hióbbirekkel riasztják fel a békés munka után áhító magyar közönséget, amely komoly veszedelemmel kész ismét ssembeszállani, de amely mindenekelőtt arra vágyik, hogy a maga idején bizonyára megújuló küzdelemre új erőt gyűjthessen. Hiszen ez a gyenge nemzet és gyenge társadalom hihetetlen erőt tudott az ellentállásban kifejtetni, de ki az az igazságos szemlélő és még inkább van e a lefolyt küzdelemnek olyan elfogulatlan harcosa, aki ne lenne kénytelen bevallani, hogy a mérközést egyes, örök időkre kiérdemelt dicsőséggel küzdött törvényhatóságok kivételével már csak az egyéni elszántság bírta s a nemzet a maga nagy egészében nem rendelkezett elég fegyverrel a győzelem feltétlen biztosítására?

Ebből a kétségtelen igazságból az a nagy tanulság következik, hogy mindenekelőtt a nélkülözhetetlen fegyverzetel kell magunkat felszerelnünk. Ehhez pedig nyugalomra és időre van szükségünk, amiből viszont minden külön bizonyítás nélkül világos, hogy idő előtti hadakozást felidézni, erőgyűjtés helyett időpazarlás, aminek kárhözatos voltát még az is fokozza, hogy kárt vele csak egymásban teszünk, az ellenség pedig akinek így csak hasznára vagyunk, a markába nevet, mert hiszen munkájának legnehezebb részét, a magunk erejének csökkentését, elvégezzük mi magunk, hogy jobban ő se tudná!

Benne volnánk az első érdemleges nagy munkában, az iparfejlesztésről szóló törvényjavaslat tárgyalásának kellő közepében. Egyszerre csak minden okszerű előzmény nélkül rémhírek kezdenek elterjedni. A Goluchovski bukásában elértnek mondott „magyar győzelem” ellensúlyozására távoznia kell Pitreichnek is. Ez a változás kinnáikozott aztán jó alkalmul a lesben álló darabontoknak, az általuk szolgált osztrák törekvéseknek, hogy az alkotásokhoz fogott nemzeti kormány és többség terveit zavarni megpróbálják. És ennek a nagyon is érthető igyekezetnek valóban érthetetlen buzgalommal sietnek segítségére a mi saját táborunkból olyanok, akiknek hazafiságában, jóhiszeműségében senkinek sincs joga kételkedni, de akinek feyelmezettsége távolról sem áll arányban a felelősségnek azon mértékével,

Csipke függönyöket

legszebben tisztít

Strabézi Antal

2. A gőzerőre berendezett ruhafestő és tisztító intézete Debrecen, Széchenyi u. 42.

amely súlyos válságok anyagát magában foglaló kérdések tárgyalásától elválaszthatatlan.

Igy esett meg az a hiba, hogy az ujonclétszám kérése minden alkalmas ok nélkül hírlapi megvitatás alá került. Mint valami új dolgot táltatták elébünk, hogy a katonai kormányzat nem mondott le a létszámemelési gondolatáról. Mintha valaha bárki állította volna az ellenkezőt. De várjuk meg, míg előáll a kivánságaival! Hiszen talán csak lesz még bennünk minden riogatas nélkül is annyi nemzeti öntudat, hogy azokra megfeleljünk. Csakugyan olyan sok puskaporuk van azoknak, akik máris egyre-másra lövöldöznek? Valóban jószerecsene, hogy még háboru nincs, mert a haditörvény az ilyen előre puffogtatókkal ugyan keményen szokott elbánni.

Mi szükség van most erre a céltalan és tárgyaltalan csete patéra? Mire jó az, ha most vitába bocsátkozunk afölött, hogy el van e ismerve a létszámemelési szüksége, vagy nincs elismerve? Katonai szempontokból előlött ugyis hiába vitatkozunk, mert amelyik tűzéréség új felszerelésének a költségeire a száz milliókat meg kellett adnunk, annak a tűzéréségnek az újjászervezése ellen katonai okokkal érvelni valóban inéddő és csakugyan minden logikával ellenkező vállalkozás lenne. Nekünk azonban most amikor háboru eminens veszedelme nem fenyegeti sem hazánkat, sem Ausztriát, amelynek tartományait a kölcsönös védelemnek pragmatikai kötelezettségénél fogva szintén oltalmazni tartozunk, nekünk most előbbrevaló a nemzeti szempontokhoz való állhatatos ragaszkodás.

És épen a nemzeti követelések szempontjából áll az igazság, hogy ha azok kielégítésére alkalom kínálkozik, ezt az alkalmat sem meggondolatlan

elhamarkodással magunktól elzúntunk, sem szkolasztikus álkövetkezetességgel elkerülnünk nem szabad. Ilyen álláspontra csak az helyezkedhetik, akinek minden ereje egyedül a fanatizmusában van, vagy aki azért akarná a harcot már most minden áron felujítani, mert nem akarja bevárni, hogy a nemzet erődhöz jusson, mert tudja, hogy az idő-előtti harc a nemzet ellenségeinek a győzelmére vezetne.

Mi a magunk meggyőződésének erejében bizunk. Nekünk elég az a megnyugvás, amelyet saját állhatatosságunkban találunk. Nekünk elég biztonságot nyújt az a tudat, hogy akaratunk ellenére semmi változás nem történhetik és a magunk, valamint a velünk szövetkezett alkotmányvédő pártok hűségében megvan az a fegyverünk, amelylyel a törvényben adott ama biztosítékot, hogy az ujoncmegajánlás feltételeit az országgyűlés fogja meghatározni — teljes hatálylyal érvényesíthetjük. Ezen az alapon állottunk, mikor az alkotmányt és a nemzeti jogokat, mint kisebbség védelmeztük, ki meri rólunk föltenni, hogy ezt az alapot hűtlennül el akarnánk hagyni most, amikor a nemzet kitartásunk jutalmául oly óriási többségre segített?

Mi ezen a szilárd alapon rendületlenül megmaradunk. A nemzeti előnyömlés politikáját, amelynek megvalósítására mandátumunkat kaptuk, becsületesen csak ezen az alapon folytathatjuk. Ezen az uton el nem tévedhetünk. Rövidlátó naívság vagy nagyon is ravasz cselszövés az a szemmelátható törekvés, amely a nemzet előtt azzal a föltevessel akarja küzdelmének kipróbált vezéreit megkisebbiteni, mintha a kormányalakítási feltételek gyanánt a létszámemelési biztosítására bármely formában kötelezettséget vállaltak volna. A függetlenségi párt minden alkalom-

mal nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az önálló magyar hadsereg felállításához továbbra is változatlanul ragaszkodunk. Mi jogon mernék hát rólunk azt hinni, hogy a közös hadsereg magyar csapataira nézve felállított nemzeti követelések bármelyikéről lemondani készek volnánk?

Igenis nyíltan és választóink hozzájárulásával elfogadtuk az átmeneti időre a kibontakozás alapjául a mai helyzetet. Ha a másik fél ezen túl akar menni, nekünk is előre kell nyomulunk. Ha a hadügyi kormányzatra fontos a létszámemelési, reánk nézve még fontosabb a magunk törvényes jogainak, gyakorlati, azaz valóságos érvényesítése, amint a hadseregnek nem elég az ujoncok megígérése, ép oly kevéssé elégíthetné ki a nemzetet valami szépen hangzó új formula. Most még nem kérnek tőlünk semmit. Okosan hát akkor cselekszünk, ha addig is nyugodtan dolgozunk — és szárazon tartjuk a puskaporunkat.

A Hortobágy hasznosítása.

Debrecen város tengeri kigyója: a Hortobágy hasznosítása, évek óta kísért. Szám-talan gyűlésben meghányták-vetették ezt a nagyfontosságú ügyet, elabouratumokat készítettek, számtalan újságcikk és pamflet keretében megvitaták pro és contra, de maga a kérdés egy lépést sem haladt előbbre.

A polgárság köréből vettük az alábbi okos cikket, amely talán valamivel közelebb viszi egymáshoz a két küzdő tábort:

Mélyen tisztelt Polgártársak!

Engedelmet kérek arra hogy mint gyakorlati mezőgazda, sérelmeinket kinyilvánítsam arra az esetre, ha a Hortobágy hasznosítási tervezeteknek keresztülvitele által addigi legeltetési jogunk csorbát szenved Földjeink jövedelme, evvel anyagi erőnk is megszűnik, ha gazdaságaink nélkülözik a legelőt. Mindennél az alföldi részekben, hol a haladó mezőgazdasági tudomány nevében a gyep-legelőt feltörték, a helyét elfoglaló szántó-földön termelt mag, a melynek ára olcsó, de

Ottó főherceg vadászatán.

(A főherceg könyvéből.)

Az 1894. esztendő telén elhatározta Ottó főherceg, hogy néhány barátjával vadászkirándulást rendez a Sinai félszigetre, a hol Mózes oly sokáig vándorolt népével, mielőtt azt Kanaan földjére bevezette. Széchenyi Góza gróf és Berg Herman báró társaságában 1895 február 17-én indult el a főherceg Suszból és másnap Tórba érkezett.

Tórba megérkezve, egy kis karaván összeállításához láttak, beszerették a kellő számú tevéket, öszvéreket, amelyek a szükséges felszereléseket szállítsák, ezenkívül megfogadtak néhány benszülött arab vadászt, hogy majd a hegységek közt vezetőül szolgáljanak.

Ezek az arabok maguk is föl voltak fegyverkezve, de hogyan? Egy egy rozsdás puskaosóve volt mindenkinek, amit madzaggal, dróttal és szegekkel egy agyformájú fadarabra erősítettek, kovával úgy a hogy felszereltek s ez volt a vadászfegyver, ezzel szokták megtámadni a félsziget legfélelme-sebb vadját, a párducot is. Port két-három annyit is betömnek ebbe a rossz puskába, mint az európaiak, azonfelül pedig egy félmarék vágot ölmot tesznek s nagy távolságokra négykézláb mászva egészen megközelítik a vadat s csak akkor lönek rá, mikor a dolog teljesen biztosnak látszik. Hanem azért sokszor megesik, hogy a sebesült párduc rá ugrik az arab vadászra, aki ekkor rövid kesét rántja elő s azzal védelmezi magát. A főherceg arab vadászában is sok régi, igen mély,

behegedt seb látszott, melyeket ilyenformán, a párducoktól kapott egyszer-mászor.

A főherceg nem győzi ezeket az arabokat hihetetlen kitartásukért, fáradhatlanágukért dicsérni, ami azonban nem valami kellemes az európaiakra nézve, akit vezetnek, mert bizony alig lehet velük lépést tartani. Hanem a hídag, az éppenséggel nincs nyükre, úgy, hogy a magasabb hegyekre e miatt már nem is akartak menni s csak a legerélyesebb föllépéssel voltak erre szoríthatók.

A vadászat különben nagyon gyengén sikerült, s három heti fáradságos vadászat után nem lóhttek egyebet két kőszáli zergénél és egy antilopnál s pár apróbb állatnál. Ami különben nem is csoda, mert a félsziget, leszámitva egyes apró oázisokat, majdnem egészen sivatag, még a hegyek is kopaszok, minélfogva vad is aránylag igen kevés él az egész Sinain, amit eléggé bizonyít az is, hogy ámbár reggeltől estig mindig talpon voltak, mégis a három hét alatt összesen csak ötvenkét zergét, tizennyolc gazallát, huszonegy törpeborzot, vagy tíz keselyüt és egy hiénát láttak, de ezek nagy részét is olyan messzeségben, hogy löni sem lehetett rájuk.

Ottó főhercegnek sikerült egy szép zergét elejteni, — aminek a történetét következőkép írja le:

„Vezetőm, Salem, már reggel óta meredek, magas, kopár sziklákön vezetgetett keresztül, hol csodálatos, ház nagyságu szegletes vagy gömbölyű szikladarabok hevertek egymásra halmozva.

Ezen sziklatöredékek közt nagyon nehéz volt az előre hatolás, gyakran mászni

vagy bujkálni kellett a törmelékhalmozban, ami nemcsak nagyon fáradságos, de veszedelmes is volt, mert itt meglehetősen gyakori a mérges kigyó.

Délelőtt 11 óra tájban a hegység legmagasabb részére értünk, hol egy fél óráig pihenve és megreggelizve, folytattuk a csörkészt.

Igy mult el 12 óra, 1 óra s már-már letettem a reménységről, hogy zergét még csak lássunk is, midőn Salem hirtelen intett s izgatottan suttozta: „Tetel, tetel! azaz: „zerge, zerge!”

S csakugyan meg is pillantottam a szemközti völgy tulsó partján egy fiatal zergét, amint éppen déli álmot szunyókált.

A másik pillanatban azonban már észre vett bennünket, egynéhányat fölfelé ugrott, de hirtelen megint csak megállott, hogy megbámulja: tulajdonképpen kik és mik is zavarták meg szendergésében?

Mi azonban ekkorára elrejtőztünk s egyik szikladarabtól a másikhoz oszszva igyekeztünk, hogy a zergéhez lőtávokra jut-hassunk.

Salem ment elől, de rendkívül föl lévő izgatva, oly gyorsan, hogy alig bírtam követni. Meg is kellett párszor a hosszú ingét rántanom: „svoje, svoje!” „lassan, lassan!”

De Salemet nem lehetett visszatartani minden áron ő akarta a zergét előbb megpillantani.

Végre kiérvén a fedező szikladarabok közül, megpillantjuk a zergét, még pedig negyedmagával!

Hirtelen kiválasztottam a legnagyobbat, lőttem s ime a célba vett vad csakugyan ott maradt!

egy csapásra megszűnt a marhatenyésztés és a hus ára fokként drágult.

Igy volt ez a karcagi határral, így lesz — ha lesz a Hortobágygyal is.

Hogy pedig az állattenyésztés az aprómag termeléssel szemben mindinkább előtérbe emelkedik és hogy azt az életigények növekedése a mezőgazdaság legfontosabb ágává emelte már is, ezt minden gyakorló mezőgazda tapasztalhatta.

Ha pedig a jövőbe nézünk hol a huszükséglet mindnagyobb arányt fog ölteni, nyilvánvaló hogy Debrecen város gazdálkodóinak állattenyésztése, nemcsak a jelenben, — hanem a jövőben is kiváló szerepre van hivatva. Már pedig ha a Hortobágy jelentékeny része eke alá kerül és mi az állatainkat oda ki nem hajthatjuk, egy csapással megszűnik az eddig diszlo állattenyésztés és megtörik végleg a polgárság anyagi ereje!

Előadom azt a siralmas állapotot, melyben gazdaságainknak része lesz előreláthatólag akkor, ha a Hortobágyra marháinkat többé ki nem hajthatjuk. Felveszek példának egy 100 holdas kis gazdaságot, melynek műveléséhez okvetlen szükséges 8 jármos ökör, 4 jármos ló. Ennek szükséges nyári takarmány május 1-től november 1-ig, darabonként 1—1 hold, összesen 12 hold földről termelt takarmány. Téli takarmánynak ugyanennyi. Fent marad a 100 holdból 76 hold. Csalamádé takarmány előállítására, minden hold földhöz 170—180 kg tengeri szükséges, amely 21 mázsát tesz ki; ezt 12 koronájával számítva 252 korona. Szántani, vetni, kaszálni, behordani, jószágot gondozni két ember okvetlen szükséges. Ember havi bére 50—52 korona ez összesen háromszáz korona, ha csak azt az időt számítom, míg az iga jószágot a Hortobágyon szoktuk tartani. Most aztán 300 korona és az előbbi 252 korona együtt 552 korona. Ezt az összeget tiszta haszonként 16 hold föld adja; ezt levonva a 76 holdból marad 60 hold föld. Hangsúlyozom, hogy eddig egyéb kiadást nem számítottam, csak a legelő hiánya által okozottat, mit a Hortobágy hasznosítása kisebbszertű gazdaságban előidéz. Egy borjas tehén tartására, mely tejterméket ad családunknak, számítok 1 holdat. Tanya-hely, istálló és néhány fias sertés tartására, ha 4 holdat számítok, fennmarad 55 hold. Az 55 hold egyharmadát az aprómagra való tekintettel, kapásnövénynek kell hagyni, ma-

rad tehát 36 hold az aprómag termelésre. Ebből a példaként felvett kis gazdaságból hiányzik az állattenyésztés. Mivel pedig az igavonó állat sem él örökké, ha az elhull, vagy kivénül, honnan pótoljuk? Tízöt 5 éves, lovat 3 éves koráig jászlon nevelni egy uradalom is csak ráfizetéssel tud, de ez kis gazdát egyszerűen tönkretesz. A Hortobágy hasznosításával az ott eddig diszlo állattenyésztés megszűnik. Földjeink műveléséhez okvetlen szükséges igavonó jószág a heverő marha számának tízedrészét ha teszi. Földjeink a trágya hiánya miatt elparlagosodnak, kisványodnak, az aprómagtermés csökken és ily olcsó árak mellett nem lesz jövedelmező, még az esetben sem, ha nem számítunk aszályos esztendőkre, melyek Debrecen határára a múltban oly gyakran meglátogattak. A termelési költségek mind nagyobbak, a munkabér nő, az adó nő, ez mind kész kiadás; de még e mellett élnünk is kell!

Ha eddig a gazdálkodó anyagilag megszorult, eladott néhány darab marhát, mely kiegészítette bejából. Az elmúlt szűktermésű években is csak a gazdálkodás ez ága az állattenyésztés mentette meg a gazdálkodó közönséget a bukástól, midőn a kiadás általában nagy volt, a haszon pedig kevés, vagy épen semmi. De nemcsak mi mezőgazdák éreztük a szűktermés nyomasztó terhét, hanem az iparos a kereskedő is. — Már pedig Debrecenben nemcsak gazdálkodó, hanem hivatalnok, iparos és kereskedő is van. Több tapasztalt üzletemberrel beszéltem, kik előttem odanyilatkoztak, hogy a közvetítő kereskedelem forgalom a kínálat hiánya, az iparforgalom a megrendelő fogyasztás csökkenése miatt, alig nyújtott valami kis hasznot. Ennek ok szerű magyarázata pedig csakis az elmúlt két aszályos év szűktermése volt. Ha kevés a mezőgazda jövedelme, csökken a fizetőképessége, nélkülöz minden nélkülözhető és akkor megakad az ipar a kereskedelem. A gazdasági élet vérkeringésén gyengül és pang az egész nemzetgazdaság. Könnyű be látni annak, ki gazdasági ismeretekkel bír, hogy a Hortobágy hasznosítása úgy, hogy gazdaságaink nélkülözzék a legeltetés jogát, a fontosabb vázolt eredményt idézi elő. Ha szenved a mezőgazda, szenved a fogyasztó, ép úgy az iparos és a kereskedő is.

Szép terveket elbí a papír, szép deficit mintagazdaságot egyideig meggyőz egy uradalom, de ha a mi gazdálkodásunk a jövő-

ben változást szenved, annak alapja csak a jelenlegi helyzetünk lehet, a melyhez hasonló volt Karcag városáé, hol a legelő feltörtetett és a helyet elfoglaló szántóföldön alacsony árfolyamu aprómag terem, az eddig kitűnő állattenyésztés pedig egy csapásra megszűnt. A karcagi lakos és a kunmárcsai gazdasági egyesület tagja napi járó földre elmegy legelőt venni vagy bérelni! Az ilyen nem éppen ingerlő példa Debrecen város gazdálkodó polgárainak. És ha tanácsot kérünk arra, mit tegyünk a Hortobágygyal, ott van Békessy László ur ő tudja mi a földművelés és állattenyésztés ott van Hartstein, Lichtscheim ur ott volt Forrai ur. Ők nagybirtokokban gazdálkodtak, s hogy mily eredményt, azt elég jól megmutatták avval, hogy évről évre gyarapították vagyonukat, egyre csak vették a földet de sem a magukét sem a másét el nem adogatták. Ott van Debrecen város gazdálkodó polgársága, lehetetlen hogy évtizedek hosszú során szerzett gazdasági tapasztalataik alapján épen gazdasági kérdésben ne tudnának helyes tanácsot adni. Gazdasági kérdésben a gazdálkodók tanácsát meg nem fogadni, ép annyit jelent mint egy beteg állathoz nem állatorvost, hanem egy szobafestőt hívni.

Másik példának idézem Istenben boldogult Forrai ur művelését mely épen a Hortobágy szélén történt. Forrai ur szintén jó példa, mert ő mint kiváló gyakorlati értekel bíró mezőgazda volt és alacsonyorsból küzdötte fel magát, igaz hogy csödbe nem juttatta egyik püspöki uradalmat sem, de gyermekeinek milliókat hagyott. — Ő ugyanis a Hortobágy szélén elterülő Mihályhalma pusztáját, megkísérelte öntözni. Zsilipakkal felszerelt öntözési csatornákat épített és a viznek kiemelésére a Hortobágy folyóból, annak partjára gőzszivattyút állított. — De néhány év elteltével megelégette az öntözést és száját vallomása szerint, felhagyott vele azon okból, mert nem akart tönkremenni. Ezen művelet által előállott terményföllet értéke, nem lévén arányban a reáfordított munkával és költséggel, az nem nyereséggel, de sok veszteséggel járt. Így aztán az öntözött Mihályhalma passiv eredménye többi birtokainak tiszta hasznát is felmentette.

Ilyen eredményre Debrecen város vízszabályozási terhekkel máris tuiterhelt gazdálkodó polgársága nem sovárug és beérné avval ha az ártézi vízből eleget ihatna!

Szivem az örömteljes izgatottsága szinté hallhatólag dobogott, Salammal pedig éppen séggel nem lehetett bírni, rohant, ugrált sziklán, tüskön-bokron keresztül, míg a zergéhez ért, melyet aztán turbán kendőjébe kötve, hol a vállán, hol a feje tetején szállított roppant diadallal és örömmel tanyánkra.

Legérdekesebb része volt a kirándulásnak a híres kolostor meglátogatása, amely a Hóreb hegy tövében épült, állítólag éppen ott, ahol Mózesnek az Ur egy lángoló tüskébokorban megjelent.

A kolostor valamely régi várhoz hasonlít; még Justinán császár idejében keletkezett a VI. évszázad közepén s ezt tartják a fennálló kolostorok közt a legrégebbnek.

Igen érdekesen írja le a főherceg az itt tett látogatást.

Midőn kíséretével a kolostor felé közeledett, egyszerre csak hatalmas mozsárlövések dördültek el, mire megnvilt az erős kapu s főnökkel együtt vagy 20 bozontos, csimbókba kötött hajú nagyszakállugörög barát lépett elő hosszú, fekete talárokban s hódolattal fogadták a magas vendéget. Hatem a barátok nagy részének olyan vad és visszataszító kinézése volt, hogy bizony minden egyébként lehetett volna, hogy bizony minden olyan olyan embereknek ótet gondolni, csak éppen olyan embereknek nem, akik vallásos buzgóságból vonultak erre a félreeső sivatagra. És csakugyan úgy áll a dolog, hogy a barátok jó része egyéb helyekről így van ide, különféle vétségeikért száműzve. Mindazonáltal elég jó körülmények közt éldegélhetnek itt, mert éppen az előtt nem sokkal halt meg egy ilyen élet-hosszigan ide száműzött 120 esztendőskorában!

Amint a barátok a főherceget üdvözölték, legalább is tiz harang zugása mellett bevezették a kolostor udvarába, hol még most is láthatók azok az ősrégi apró cellák, amelyekben hajdanában az első remeték tanyáztak.

Miután a mostani barátok apró, homályos celláit megnézték, a templomba léptek be. Aki már sok fényes és gazdag templomot látott is, még annak is a legnagyobb mértékben el kell csodálkozni azon a halhatlan pompán és roppant gazdagságon, ami itt a szem elébe tárul. Egymást éri itt a tömérdek ősrégi, arannyal, drágakövekkel borított, megbecsülhetetlen értékű szent kép. A osodaszép, drágakövektől csillogó menyegzőről óriási értékű csillárok függenek, a kereszténység első századaitól fogva minden korból, míg a székek ébenfából vannak, gyöngyházzal gazdagon kirakva.

Három barát ünnepélyesen fölvezette a főherceget egy emelvényre helyezett trónszerű székre s miután ott leültették, a prior előtt s hosszú görög szónoklatot intézett hozzá, melyet ugyan a főherceg nem értett, mindössze csak azt vette ki a hosszas beszédből, hogy a prior királynak nevét sokszor emlegette.

Midőn az üdvözlő szónoklatnak vége lett, a főoltárhoz vezették a főherceget. Káprázatos látványt nyújt ez az oltár. Négy oszlopon áll, melyek egészen arannyal, ezüsttel, gyöngyházzal és drágakövekkel vannak borítva. Az oltár fölött arannyal kivert kupola emelkedik, melyen Krisztus és a négy evangélista vannak mozaikból kirakva, az oltár körül pedig három, aranyból és ezüsből vert régi koporsó látható.

De még csak ezután következett a legérdekesebb látnivaló, t. i. a Mózes-kápolna, melynek az oltára azon helyen van, ahol egykoron az égő csipkebokor föltűnt. Ide mindenki csak mezitláb léphet be, mert hiszen annak idején is eme szózat hallatszott: „Oldd le a te sarudat lábaidról, mert a föld, amelyen állasz, szent föld!” (Mózes II. könyve, III. rész. 5 ik vers.) S azt a barátok máig szentül megtartják. Azért a főhercegnek is le kellett a belépés előtt lábbelijét vetni.

A kápolna különben egy cserép lemezekkel kirakott igen kis helyiség, melynek falai megszámlálhatatlan, igen érdekes szent képekkel vannak borítva. Az oltár ver: arany és ezüst ajtaja pedig az eredeti? négy evangélium, pompás, roppant értéket képviselő táblakba bekötve.

Innen az elfogadó terembe vezették a főherceget. Ez már egészen törökösen van butorozva, divánokkal a falak mellett.

Majd a könyvtárt nézték meg, melyben sok érdekes és régi könyv és kézirat van, s éppen akkor is ott volt két oxfordi angol theologus, akik e könyvtárban már egy hónap óta buvárkodtak.

Végül megmutatták a sárda kertjét, melyet évszázadokon át roppant fáradsággal sikerült a barátoknak e sivatagon létesíteni, s most olyan az, mint egy kis paradicsom, telestele a legújabb délszaki növényzettel.

Intenzív gazdasági kulturművelést, nemcsak fejlett ipart, kereskedelmet, szilárd politikai viszonyokat, hanem olcsó hitelt, hatalmas tőkét és mindenekfelett természeti feltételeket is igényel. Míg e feltételek hiányoznak, hiányzik a reális alap és reális alap nélküli tervezkedés pedig csak délibábos ábránd.

Ha pedig a városi tanács mindenáron változtatni kíván a Hortobágy jelenlegi gazdasági helyzetén, legyen ez a kérdés úgy megoldandó, hogy úgy a város, mint a polgárság érdeke sérelmet ne szenvedjen, annál is inkább, mert e két érdek nem ellentétes, hanem egymást kiegészíti. A város eleven ereje a tulnyomó számban mezőgazdasággal foglalkozó polgársága, ez az erős középosztály, melynek ha anyagi ereje pusztulásnak indul, meginog a város is, ellenben ha virul amaz, ép úgy szilárdul ez!

A város polgárságának pedig legfontosabb érdeke az, hogy legeltetési joga egy hajszál csorbát ne szenvedjen, a mi csak úgy volna lehetséges, ha a város gazdálkodásának, közbirtokosságát alkotó és jogi személyként a Hortobágyot vagy megvenné fix összegért, vagy örökösül képezve bírná azt. De itt hangsúlyozom, hogy csakis a város gazdálkodó polgársága és pedig közvetlenül. Így meg lenne mentve a város érdeke, és ismét meg a polgárság. Vége lenne a tervezgetéseknek, az ellentéteknek, mely a város és gazdálkodó polgársága között vélt ellenségeskedést idéz elő és ennek helyét elfoglalná a bizalom és egyetértés, melynek áldásos gyümölcse volna a város virágzása és polgárainak boldogsága!

Ifj. Hegedűs Ferenc.

Egyház és iskola.

Őszi segélygyűjtés. A debreceni sv. ref. kollegium élmezőnye (konviktus) javára évenként megtartani szokott őszi adománygyűjtés f. hó 7-ikén, szerdán kezdődik. Míg a nagyérdemű közönség jóindulatát e célra kikerem, nem mulaszthatom el annak kiemelését, hogy az élelmi cikkek rohamos emelkedése folytán tápintézetünk a jótékony adományokra fokozott mértékben van ráutalva. Kitűnő tisztelettel, az akadémiai igazgató.

HIREK.

A magyar bizottság és a szultán.

A nagy fejedelem hamvai már itt nyugosznak a haza földjén. Elmúltak a ragyogó, a felejthetetlenül nagyszerű ünnepnapok, amik az öröm és lelkesedés mámorával töltötték el a nemzetet. De e fenséges ünnepnek, a szent hamvak hazaszállításának fényes s a mesze jövőre kiható tanulsága mellett voltak olyan érdekes és figyelemreméltó részletei is, amik országos érdeket kelthetnek. Tudvalevő ugyanis, hogy Rákóczi hamvait egy ötösbizottság hozta haza s ez a bizottságot Rákóczi nagy történetírója, a fehérhajú, de fiatalzavú és rajongó lelkű Thaly Kálmán vezette. Ami boldogság embert érhet a földön, mindazt Thaly Kálmán érzéserezen átélte és átérzte akkor, amidőn az a vágya, melynek egész életét szentelte: Rákóczi hamvainak hazahozatala, végre teljesült. Az ötös-bizottságot a török nép szinte örömmel és lelkesedéssel fogadta. Thaly Kálmán most harmadszor járt immár a magyar nemzet szent földjén. Először akkor ment Konstantinápolyba, mikor egy bizottsággal az Akadémia kiküldötte, hogy a nemzetnek visszaajándékozott Corvinákat átvegyék s a szultánnak megköszönjék. Akkor is elzarándokolt a magyarok szent földjére, felkutatta és megállapította Rákóczi, Zrínyi Ilona s a most hazahozott kuruc nagyok hamvait.

Egy év múlva ismét Konstantinápolyba utazott, újból tiszteletet a szultán-nál s Lobry atya és Fraknoi jelenlétében felbontotta a szent hamvak koporsóját s erről gyönyörű könyvet írt Rákóczi- emlékek Törökországban s Rákóczi hamvainak felku-

tatása címén. Most az ötös-bizottsággal harmadszor járt török földön, ah l mindenütt a legnagyobb tisztelettel és kitüntetéssel fogadták a bizottságot Rendkívül jó hatást tett a törökökre, hogy a magyar bizottság a Ramazán-ünnep alkalmából került minden feltűnést és ünnepeltetést, hogy meg ne zavarja a törökök ájtatos ünnepének méltóságát.

A szultán a legnagyobb szíveséssel fogadta őket s különösen Thalyt fűntette ki, akit már jól ismert. A szultán oly kegyes volt irántuk, hogy az udvari ceremóniákat is mellőzte fogadtatásuknál. Pedig ezek oly szigoruan elő vannak írva, hogy egykor még Rákóczi fogadásánál is betartották.

A padisah ama felirato, amelyben köszönetet mondanak neki, a magyar nemzet nevében azért, hogy Rákóczi hamvait két századon át kegyelettel megőrizték s annak hazaszállítását a szultán megengedte, nagyon kegyesen fogadta s érte nemcsak a maga, hanem az egész ottomán nemzet nevében köszönetet mondott. Az udvari körök és a török katonaság is oly nagy tiszteletben részesítette a magyar bizottságot, hogy mindenhol katonai tisztelgésben részesítették őket. Polgáremberket ilyen tiszteletadásban még sohasem részesítettek a törökök.

Hasonló ünnepeltetésben volt részük Ismidenben is, ahol a törökök szintén nagy örömmel és tisztelettel fogadták őket. — Általában egész törökországi utjuk valóságos diadalmenet volt, mintha a török nemzet is részt akart venni a nemzet örömeiben és lelkesedésében. Nagy érdeme volt e lelkes fogadtatásban az ősz kurucnak, Thaly Kálmánnak, akit a szultán már előbb megkedvelt s most is fényes kitüntetésbe részesítette. De ennél sokkal nagyobb kitüntetés is érte Rákóczi tüzelő történetíróját: egy örvendő nemzet szinte halála.

Ottó királyi herceg halála. Ottó királyi herceg temetésére, mint Bécsből jelentik, megtesznek minden előkészületet. A kapucinusok templomában lévő sírboltot a Burg szolgálói már ma reggel kezdték rendbehozni. Ottó királyi herceg koporsóját egyelőre a sírbolt előcsarnokában, abban a négy-szögletes helyiségben fogják elhelyezni, a mely az ugynevezett régi sírboltot elválasztja az új sírbolttól. Ott marad Ottó királyi herceg koporsója a végleges elhelyezésig. Az új sírboltban, a melyben eddig százhuszonkilenc koporsót helyeztek el, már nagyon sűk a hely s ez az oka annak, hogy Ottó királyi herceg koporsóját nem helyezhetik atyjának, Károly Lajos királyi hercegnek koporsója mellé, hanem ideiglenesen Vilmos királyi herceg koporsója mellé kellett tenni. József királyi herceg tegnap családjával Nagyatpolcsányról Budapestre érkezett, a honnan ma délután Bécsbe utazik, hogy Ottó kir. herceg temetésén jelen lehessen. A magyar kormány tagjai ma Bécsbe utaztak, hogy az elhunyt kir. herceg temetésén részt vegyenek. Az eddigi megállapodás szerint Wekerle Sándor miniszterelnök, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megy el a temetésre.

A villamos ügyet meglebebezték. Az elmúlt közgyűlésen a már oly régen kísértő villamos ügy befejezést nyert oly módon, hogy a törvényhatósági közgyűlés többsége a Ganz és Társa részvénytársaságra bízta a telepítését. A konkurrens Siemens-Schuckert gyár azonban nem tud ebbe belenyugodni és ma beadta felebbezését a polgármesteri hivatalba, hogy az a belügyminiszternek terjesztessék fel. A felebbezés elég terjedelmesnek látszik és azt hozza fel védelméül, hogy Debrecen városa a drágább ajánlatot fogadta el. Ez tulajdonképpen két konkurrens cég erőpróbája — aminek Debrecen városa issza meg a levét. Nekünk vil-

lamos világítás kell, nem pedig komédia. Reméljük, hogy a belügyminiszter át lát a szítán és megerősíti a közgyűlés határozatát.

A felekezeti tanítók vasuti kedvezménye. A felekezeti elemi és középiskolák tanítói és tanárai már régebben mozgalmat indítottak, hogy a vasuti díjazásánál ugyanolyan kedvezményben részesüljenek, mint az állami alkalmazottak, akik féláru vasutjegy váltására jogosító igazolványokat kapnak. — Amint megbízható forrásból értesülünk, ezen mozgalom végre is sikerrel járt, amennyiben a kultuszminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy a felekezeti elemi és középiskolák tanítóinak, illetve tanárainak ily igazolványokat fognak 1907. január 1-től rendelkezésre bocsájtani. Az erre vonatkozó rendszerek legközelebb közzé fognak tétetni.

A városi házipénztár átadása már három nap óta folyik. A nyugdíjazott Máté helyébe a közgyűlés ugyanis Komáromy Antelt választotta meg pénztárosnak, aki most veszi át Sipos helyettes pénztárosól a pénztárt és a letéteket.

Gyilkosság a Salétrom utcában. Tegnap este fél tíz órakor rémes gyilkosság történt a Salétrom utca 4. az. alatt levő Böhm féle kocsmában. Este 8 óra tájban több iparos segéd tért be a nevezett helyre. Ott leültek egy asztalhoz, — s miután más helyeken már bőven beszeszeltek, — pár liter bort rendeltek. Majd elfogyasztották az italt, a mitől annyira lerészegedtek, hogy törni zuzni kezdtek mindent. Különösen sok kárt okozott a mulatók vezetője, Tóth Kálmán 20 éves asztalos segéd. Az összetört cserepek láttára Böhm kocsmáros csendre intette őket. A figyelmeztetés után, szó-szót követett, a mulatók összeveszték Böhm-mel, s a veszekedés hevében Tóth Kálmán előrántotta revolverét, avval az ajtóban álló Böhmre lőtt. A golyó azonban nem talált. A lövés után Böhm megragadta Tóthot s ki akarta dobni kocsmájából. Dulakodás fejlődött ki köztük s a mint egymást átölelve tartották, Tóth hátulról ismét rálőtt Böhmre, de lövése most már nem öt, hanem a mellettük levő Lakatos Albert kőműves tanoncot találta. A golyó befuródott a fiu jobb oldalán s rezaut haladva mellén jött ki. A mig ez történt Tóth másodsor is elsütötte revolverét s a harmadik golyó Böhm hátába furódott, aki ennek következtében eszméletlenül esett össze. A gyilkos erre menekülni akart, de a közelben posztoló rendőr szerencsésen elfogta. Közbe értesítették a mentőket, a kik nemsokára meg is jelentek. Bekötötték Böhm és Lakatos sebeit, majd Böhmöt a közkórházba szállították, mig Lakatost a gyilkossal s az összes szemtanúkkal együtt a rendőrség bünygyi osztályára vitték. — Ott Kovács rendőrfogalmazó azonnal kihallgatta Asztalost és a tanukat, mig a gyilkost, aki tökrészeg volt, csak ma reggel tudta kihallgatni. A tanuk valamennyien egyformán, — úgy ahogy azt feljebb leirtuk, — adták elő az esetet. A tettes kihallgatásakor mindenben megerősítette a tanuk vallomását, mely után a rendőrségről a kir. ügyészséghez kísérték át. Az orvosok véleménye alapján tartani lehetett attól, hogy Böhm még a reggelt sem éri meg. Ezért még az éjjel értesítették az esetről Hoffmann József vizsgálóbíró, a ki Böhmöt azonnal kihallgatta s vallomására megeskedtetette. Böhm állapota azonban jobbra fordult s így remélhető, hogy súlyos sebeit kiheveri.

A rendőrtisztviselők mozgalma.

Tegnap délelőtt 11 órakor a debreceni rendőrtisztviselők a bünygyi osztály helyiségeiben gyűlést tartottak, melyen Debrecen összes rendőrtisztviselői résztvettek. E gyűlésen, melynek tárgyát a fizetésrendezés képezte, megállapodtak abban, hogy kivánalmakat memorandumban foglalva, illetékes helyre juttatják, kérve annak sürgős elintézését. A gyűlés elnökevé Boldizsár Kálmán tb. tanácsnok, rendőrfőkapitány helyettesét választották meg, az emlékirat elkészítésével és illetékes helyére való juttatásával az elnökön kívül Kovács Kálmán és Komlóssy Pál dr. rendőrfogalmazókat bízták meg. E memorandumban a rendőrtisztviselők azt kérik, hogy úgy az ő, mint az önálló törvényhatósági városok tisztviselőinek fizetését az állam rendezze úgy, a mint azt a megyei tisztviselők fizetésével tette, kiemelve azonban, hogy ezzel nem kéri a rendőrség államosítását. További magatartásukat a memorandumra érkező válasz tartalmától tartják függővé. Evvel a gyűlés véget ért.

Gróh Ferenc a szegényeknek. Gróh Ferenc az új katolikus plébános ma 1000 koronát küldött a polgármesternek, hogy ez összeget ossza ki a város szegényei között, felekezeti különbség nélkül. A nemes tett, magában foglalja az új lelkipásztort dícsérátét.

Imre napja. Régi jó magyar szokás, a név nap megtartása. Ma az Imrékre került a sor. A terített asztal, finom borok, pacsenyék előkerültek ma az élestarból és a jó kívánságokat leöblítették a jó barátok jófajta asszuval. Debrecen város társadalmának számos kiváló tagja ünnepelte ma névnapját, így Márton Imre a függetlenségi és 48-as párt köztisztviselőben álló elnöke, kinél a jó barátok egész légiója tett üdvözlő látogatást, Vecsey Imre főjegyző, Bilkei Kövesdy Imre, Oláh Imre anyakönyvvizsgáló, Dr. Fráter Imre, Kertész Imre és még nagyon sok Imre, akiknek ezuton tolmácsoljuk szívélyes üdvözlésünket.

Verekedés. Ma délelőtt 10 órakor Bedő Mihály Mészana-utca 15. sz. alatti napszámos a Csapó-utca levő Szilágysági koresma előtt Szabó Gyula Tégláskert I. járás 6. sz. alatti napszámosal találkozott. Beszélgetés közben Bedő megtudta, hogy Szabó 80 krajcárért jár napszámban. — Ez annyira felháborította Bedőt, hogy Szabót többször hatalmasan felpofozta, ezért jelentést tett erről a rendőrségnek és az megindította Bedő ellen az eljárást.

Eltűnt kis leány. Suba András debreceni gazdálkodó, Homok-utca 20. sz. alatti lakos ma a rendőrségen bejelentette, hogy Eszter nevű 9 éves kis leánya még szombaton, a hó 3-án nyomtalanul eltűnt. A rendőrség az eljárást megindította.

Garázdálkodó huszárorjárat. A debreceni cs. és kir. 7. huszárezred orjáratá hajnali fél 3 órakor a Nyugoti-utca ment keresztül. Itt, — miért, miért nem, — a kivont kardokkal neki estek a 16. számú háznak s annak összes ablakait bevették. — Lőkóvits Sámuelné és Feldmann Józsefné ottani lakosok megrémülve ébredtek fel, majd elmentek a rendőrségre s az esetet bejelentették. A rendőrség a Vilmos huszárezred parancsnokságát átiratban kereste meg, kérve a garázda orjárat megbüntetését.

A jó barát. Tegnap este Hegedűs Béla, József kir. herceg utcai 70. sz. alatti Kovács segéd, Sütő István és Gőnczy András legényekkel mulatott a Nyugoti-utca 30. szám alatti levő Halász féle koresmában. Gőnczy alaposan leitatatta cimboráit, majd rávette őket, hogy mindhárman Sütőnél aludjanak. El is mentek oda, lefeküdtek s a hortól mámorosan pár perc alatt elaludtak. Gőnczy úgy látszik csak ezt várta, mert

azonnal kikutatta társai zsebeit s a Hegedűsnél talált 64 koronával odébb állott. Reggel Hegedűs megtette feljelentését s a rendőrség még a délelőtti elfogadta a tettest, ki bevallott mindent.

A Booskay szoborbizottság holnap kedden délelőtt 11 órakor Wessprémy főispán elnöke alatt ülést tart, a városháza kis tanácsstermében.

Amatőr fényképészek egyesülete. A megalakítandó „Debreceni Amatőr Fényképészek egyesülete“ ügyében szombaton a Ruzicska-féle műteremben városunk műkedvelő-fényképész nagy számban megjelentek és nagy lelkesedéssel kimondották a megalakulás szükségességét, egyszersmind megállapították az alakuló-közgyűlés elé terjesztendő alapszabályok tervezetét is. Magunk részéről örömmel vesszük tudomásul, hogy végre valahára városunkban is alakul műkedvelő fényképészek egyesülete, s kívánatos, hogy műkedvelőink mennél nagyobb számban lépjenek be a rég óhajtott és életrevaló egyesületbe.

Talált tárgyak. A múlt hét folyamán Debrecen város területén a következő tárgyakat találták: 4 pénztárcza bizonyos összeggel, 1 pénztárcza pénz nélkül, 1 szőrtarisnyja és egy darab hosszú, kuthoz való cső. Igazolt tulajdonosuk átveheti a belvárosi (Hatvan utca 23.) rendőrkapitányságnál.

Uj ev. ref. esperes. Marjay Péter országgyűlési képviselő, nagylétei ev. ref. lelkész, az érmelelki református egyházmegye e hó 2-án esperessé választotta.

A legjobb formájú férfi kalapok 4-6 és 8 koronáért, a legizlésebb selyem nyakkendők már 1 koronától feljebb. A Nyakkendő királynál.

Polgár ifjak tánciskolája e hó 5-én hétfőn nyílik meg a Koronában. 568-5-1.

Most érkezett kitűnő fajalma, úgy mint francia muskátály és olasz Anurohi. Kapható úgy kicsinyben, mint nagyban *Grünbaum Hermann déli gyümölcs és csemege nagykereskedésében, Piac u. 8. sz. Kereskedelmi akadémia palota. 568-x-1.*

A Magyar király kávéházban ma este Rácz Károly teljes zenekarával hangversenyez. (572-x-1.)

Legszebb téli árak u. m. jó mosó, barcchetek, flanellek, félposztók, továbbá paplanok, flanel-takarók; szoba- és lópokrócsok, valódi Jäger alsóruhák, harisnyák Kardos László vaszon- és menyasszonyi kelengye üzletében. Debrecen, Kossut-u. 9. Határozott ár. Alapított 1831-ben. 496-x-4.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Hétfő „Csere leányok“ Operette. Ujdonság (A.)

Kedd „Csere leányok“ Operette. (B.)

Szerda „Kis herceg“ Operette. (C.)

Csütörtök „Asszony“ Színmű. Ujdonság (A.)

Péntek „Asszony“ Színmű. Ujd. (B.)

Szombat „Forgószél kisasszony“ Énekes Bohózat. Ujdonság. (C.)

Két bemutatóról. Szombaton este helyi szerző darabját játszották a színházban. Vidéken az ilyesmi mindig esemény számba megy és így nálunk is. Az érdeklődést nagyban fokozta az a körülmény, hogy a szombaton előadott darabot Debrecen város aranytollú költő papja Könyves Tóth Kálmán írta — a beavatottak úgy mondják zsenge ifjú korában. Vidám kis játék a „Rabló“, melynek zamatos, magyar nyelvezete tette kiválóvá. Egyébként egy naiv, költői lélek nagyon naiv alkotása. A jó öreg Scribe, a házasságtörő bohózatgyáros elszégyelhetette magát, hogy a debreceni színházi publikum egyformán mulat az ő raffinált helyzetkomikumain és a „Rabló“ egyszerű, mondhatnám

ősdi éleine. De hát az ezerszemű Cézár izlése és itélete beláthatatlan. Az előadók nagy buzgalommal igyekeztek a darabot sikerre segíteni, ami a bemutatón nem volt nehéz, hisz a közönség javarészt a poéta-pap személyes jóismerőseiből állott. Békés, Ternyei és Arkosy kiváló alakítást nyújtottak. Deésy-ről ezuttal is beigazolódt, hogy kitűnő komikai tehetség, Arday Ida, Szabó Irma és Béroy jeleskedtek még. A szerző a nézőtáron fogadta az üdvözléseket.

Vasárnap este került színre többszörös elhalasztás után „Csereleányok“ című daljáték, inkább énekes bohózatnak nevezhető, mint daljátéknak. A közönség ki nem fogy a kacagásból és a jóízű mókákból. Az amerikai Jackson testvéreknek két lánya Európában nevelkedik intézetben. Kicsiny korukban kerültek oda a leányok, s így nem csoda, ha a két apa 10 év után nem ismer rájuk, amikor Európába jönnek értük, hogy őket férjhez adják. Ezt a körülményt felhasználja egy tengerész hadnagy, (Bay) aki szerelmes az egyik leányba (Fóthy Frida) és a két leányt a hajóra szökteti, s helyibük egy orfeum énekesnőt (Lónyai Piroska) és a szolgáját (Sarkadi) küldi az intézetben. És itt kezdődik a végnélküli kacagás. Egyik komikus helyzet, a másikat követi, füsze rezve macsics táncsal, angol, kínai gyerek-táncsal és énekekkel. Végül tisztasodik a helyzet, a szerző kiszolgáltatja az obligát igazságot és a függöny legördül. Művészesül ez a daljáték nem bír. A librettista ügyesen szötte a vékony eszelekmény szálait, a zeneszerző azonban nem tudta azokat kellően kihasználni. Itt ott, egy-egy dalban megcsillan valami kis melódia, de általánosságban a zene nem számíthat népszerűsége.

A női főszerepet az orfeum énekesnőt Lónyai Piroska játszotta. Játékában és táncában eredetiségre törekedett, ami a tuzásba kergette. Lónyai nem volt elég diszkrét ami a prudériára hajló debreceni közönségnek kissé visszatetszett. Egyébként táncával amit Sarkadival lejtett nagy sikert aratott, második helyen föltétlenül Sarkadi kell megemlíteni, aki úgy játszott, mintha kicsérélték volna. Nem esett tuzásba, mint partnere, maga volt a megtestesült humor és ma csodálatos, énekszámait alatt nem bólingatott a fejével, mint egyébkor szokott. Szóval Sarkaditól tökéletes alakítást láttunk. Fóthy Frida nagyon bájos „kis lány“ volt, de a hatást kevésbé lerontotta a táncival. Radó Anna is kellően érvényesült. Deésy, Bay, Arkosy és Polgár járultak még hozzá az est sikeréhez. A rendezés kifogástalan volt, de nem így a zenekar, amit ugylátszik tisztán makacosságból nem akar Fekete karnagy mérsékelni, vagy nem tud fegyelmet tartani. A színházat zsufolásig megtöltötte a közönség.

Szép Ilonka. Szávay Gyula nagy sikert aratott operettjére teljesen új diszletet fest Gyöngyössy Viktor, a színház új diszlet festője. Az ujdonság tanulásához a személyzet hozzá fogott. Az ének részeket a színház mind két karnestere tanítja, hogy minél előbb színre kerülhessen. Az operettben a társulat legjobb erői vesznek részt.

Az „asszony“. Porzolt Kálmánnak, a budapesti Nemzeti Színházban nagy sikert aratott színműve lesz a legközelebbi ujdonság, melyre a társulat készül Zilahy igazgató rendezése mellett. A színmű a mai társadalomból merített erőteljes jelenetekben bővelkedik és a szereposztásból ítélve, a mi színpadunkon is fényes sikere számíthat. Az „asszony“ főszereplői Lukács Juliska, Szabó Irma, Almásy Lola, Szakács, Teruyei, Deésy, Bérozi stb.

A forgószél kissasszony francia énekes bohózat a legjavából, gazdag tartalommal. A katonai életből merített mesével lesz a második ujdonsága a heti műsornak, melyre a vígjátéki személyzet készül. A bohózatban rendkívül hatásos szerepe van Főhi Frida, Békés Gyula és Bérozi Ernőnek. Részt vesznek még az előadásban Arday Ida, Almásy Lola Szakácsné, Ternyei, Deéay, Arkosy stb.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 5. Justh Gyula elnök egyenlő 11 órakor nyitotta meg a képviselőház mai ülését. A műsor a csengők megszólaltatás 13 képviselő volt jelen. Később 80-100 képviselő verődött össze a Házba. A kormány részéről Wekerle, Kossuth, Andrássy és Jekelfalussy voltak jelen. A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök tevéte meg jelenléseit, többek között bemutatta a Háznak a miniszterelnök átiratát, mely szerint Vay Ádám kuruc generális hamvait a szabolcsmegyei Vaja községben, országos ünnepségek között teszik örök nyugalomra. Erre az ünnepségre a Ház tagjait meghívja. Ezután áttértek a napirendre, folytatták az iparfejlesztési törvényjavaslat tárgyalását.

Eber Antal az 5. szakaszhoz módosítást ajánlott, de Kossuth kereskedelmi miniszter azt nem fogadta el mire javaslatát visszavonta.

Nagy Emil a 7. szakaszhoz ajánlot pótlást oly módon, hogy köteleztesse azon gyárosok, akik a kormány segélyt igénybe veszik 75% ban magyar munkást tartani. — Azután javasolja, hogy kormánysegélyt 2 évig csak magyar gyáros kaphasson. Kossuth nem fogadta el ezt, mivel szerinte ez azt jelentené, hogy 2 évre felfüggesztessék a magyar iparfejlesztését. Zboray Miklós kéri, hogy a törvényben történjen intézkedés arra nézve, hogy az államilag segélyezett gyárak magyar árukat produkáljanak, az alkatrészeket ne hozassák külföldről. Kossuth erre megnyugtató választ ad. Pálos István csak olyan gyárnak adna szubvenciót, a mely az ország határától legalább 10 kilométernyire fekszik, hogy ezáltal lehessen ellenőrizni az esetleges becsapódásokat. Kossuth erre nézve kijelenti, hogy ez nem fogadható el, mert nem lehet újat vágni valamely megfelelő gyár létesítésének, a mely az ország határától esetleg 2 kilométernyire fekszik. Beszéltek még Nagy Emil, a ki a 8. szakaszhoz nyújtott be módosítást, ez ellen szólott Eber Antal és Samadám Sándor, a ki felémítette a Gródel ügyet is. Elnök ezután a vitát beakasztotta és javasolta, hogy holnap Ottó kir. herceg temetése napján a Ház ne tartson ülést. Ezután megállapították a szerdai ülés napirendjét és végül megválasztották az összehívhatósági bizottság 12 tagját, akik Bernáth István képviselő összehívhatósági ügyében fognak határozni. A gyűlés vége 2 órakor.

A függetlenségi párt ülése.

Budapest, november 5. Ma este 6 órakor a függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezletet tart, a melyen a most folyó politikai ügyek kerülnek megvitatás alá.

CSARNOK.

Régi ismerősök.

Irta: **Hartyáni Béla.**

Az asszony megborzosgott, mert a nyitott nagy ablakon át szabadon áradt be a nedves, sós éjjeli levegő.

— Hát lehetséges? — ezt a gondolatot ismételtette a férfi. — Pedig semmit se változott!

Szöke haja ugyanugy görgő frizurába formálva; ruhája ép oly előkelő és egy-

szerű mint akkor; mozdulatai: a főszege nyugalom és fölényes biztosság egész lényén: mintha csak ott ülne még a kisvárosi kaszinóban, őszien, zenés tea est alkalmából.

Es újra töltött a madeirából.

Az asszony kömbösen pillantott oda. Az üveg nem ért hozzá a pohárhoz, a pohárhoz senki se nyúlt. Mégis ahogy az első csöpp bor a fenekére hullt: végig a pohár kelyhén alig látható függőleges vékony vonal jelent meg.

— Nézzel! — szölt az asszony kissé ijedten, — a pohár megrepedt!

Főlemelte, hogy megbizonyosodjék; aztán újra letette, nem mert belőle inni.

— Ezt nyugodt lélekkel csodának merem mondani. Valami történni fog, — mondta megilletődött hangon.

S elmerongve tekintett ki a nyitott nagy ablakon. A lombok sötét tömege fölött mint valami pompásan sikerült szinpad kárpit, úgy függött a csillagos ég, rajta a hold keskeny sarlója.

A cigányok indulónak egy vad néger táncot kezdtek játszani.

Künn az ablak alatt, a terrasz rácskerítésén túl, panama kalapos férfi állt és nézett be a kávéházba.

A néger-táncot a cigányok fortisszimóval fejezték be s azzal letették a hegedűt.

Éjfél után egy óra múlt.

A hirtelen beállt esendőben a pezsgőző társaság beszélgetése bántó, nevelésen lármáznak tetszett.

(Vége köv.)

Városi Színház.

Bérlet 31. szám (A) Bérlet 31. szám (A)
Debrecen, hétfő 1906. évi november hó 5-én:

A cserelányok.

Operette 3 felvonásban. Irta: Maurice Ordonneau, fordította: Mérei Adolf, zenéjét szerette: Justin Clerice, Rendező: Polgár Sándor. Karnagy: Fekete Oszkár.

SZEMÉLYEK:

Jonathán Jakson — Polgár Sándor.
Tom Jakson — Arkosi Vilmos.
Arabella, Jon thán leánya Főhi Frida.
Virgínie, Tom leánya — Radó Anna.
Frederic, tenor-sz hadn. Bay László.
Felicien hadnagya vadászszoknál. — Magasházi János.
A kapitány — Desy Alfréd.
Janicót, ma'roz — Sarkadi Vilmos.
Lamiral asszony — Sz Gárdonyi Teréz.
Angéle, kávéházi sanzonett. Lóayai Piroška.
Az igazgató — Arday Vilma.
Justine, szobaleány — Vida Ilona.

Ad. 1430—1906. m. k.

Arlejtési hirdetés.

Debrecen sz. kir. város tanácsa által a 227—13156/1906 bkgy. számú határozat folytán az Ispóty telepén létesítendő ev. ref. elemi iskolák és tanítólak épületek tervszerű felépítésénél előállítandó építési munkák biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A teljesítendő munkálatok alábbi összegekkel vannak előirányozva.

T. tel. szám.	Munka nemek.	Épületek									
		Fű és leány iskola		Két tanító lak.		Kantor tanítólak átalakítás		Ürszék.		Összesen.	
		Korona	fil.	Korona	fil.	Korona	fil.	Korona	fil.		
1.	Föld-köm. stb. munka	56344	89	15912	66	3147	87	593	46	75998	28
2.	Burkoló munka	3462	77	507	60	97	20	459	92	4515	49
3.	Kőfaragó munka	4218	—	7044	—	225	—	90	—	5577	—
4.	Vasszerkezetű munka	6870	06	558	—	40	50	—	—	7468	56
5.	Ac s munka	12095	26	5755	48	678	20	2488	90	21015	84
6.	Tetőfedő munka	3627	55	—	—	—	—	—	—	3628	55
7.	Asztlak, padl. máz. üv. m.	11601	24	3016	80	852	40	2745	80	18216	24
8.	Bádogos munka	2460	47	1515	82	421	75	133	64	4531	68
9.	Szobafestő munka	160	—	250	—	94	—	—	—	524	—
10.	Szobrász munka	234	—	320	—	—	—	—	—	554	—
11.	Vízv. és csatorna m.	5237	—	—	—	—	—	—	—	5237	—
Összesen:		136329	24	28881	26	5550	42	6505	71	42766	64

Ajánlat tehető minden murkanemre külön külön, vagy az összes munkákra. A pályázatban részt vehet minden kellő igazi képesítéssel bíró vállalkozó és iparos.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munkák előirányzati összegének megfelelő 5%-os bántópenzt készpénzben, vagy óvadékképes érték-papírban a városi házipénztári hivatalnál folyó 1906 évi november hó 14-ik napjának déli 12 órájáig letenni és az arról szóló letéti jegyet ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban hozandó engedmény számmal és betűvel, olvashatóan, tisztán kiirandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok 1906 évi november hó 15-ik napjának délelőtt 10 órájáig a polgármesteri hivatalnál nyújtandók be.

A beérkezendő ajánlatok ugyanazon nap délelőtt 11 órakor a városház nagy termében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kijelentéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok között szabadon válasszon, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhesék.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 30 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek, a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1.) megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadhatók.

Kelt, Debrecen sz. kir. város Tanácsának 1906 évi október hó 15-én tartott üléséből.

565—2—1.

Városi tanács.

Tánciskola megnyitás.

Van szerencsém az igen tisztelt szülők tudomására hozni, hogy az iparos kolont már megnyitottam s november 5-én. hétfőn pedig kizárólag

Polgár családok részére új táncanfolyamot nyitok.

Beiratásokat elfogadok a mai naptól, d. e. 8-9-ig és este 7 órától. Maradok illő tisztelettel

567-2-2. **Schaf János**
okl. táncmester.

Mosóáru-különlegességek.

Hazai és cosmanosi jó mosó barketek, Flanel, bárson-flanel és szövött minőségekben, Fehér piké és sinór barketek.

óriási választékban

Félig-kész, kiszabott, batizst, selyem, tüll és applikált finomabb ruhákból

állandó nagy választék, jutányos szabott árakhoz.

Szabó Lajos Fiai

vászon, divat és szőnyegáruház. Kirakataink állandóan a legutolsó divatot tüntetik fel. 432-x-49

Megérkeztek

az új

Őszi és Téli

Ruha és Kosztüm Szövetek

Bosznay J. és Társa

divatáruházában, 294-x-110
Debrecen, Kossuth-utca 5. szám.

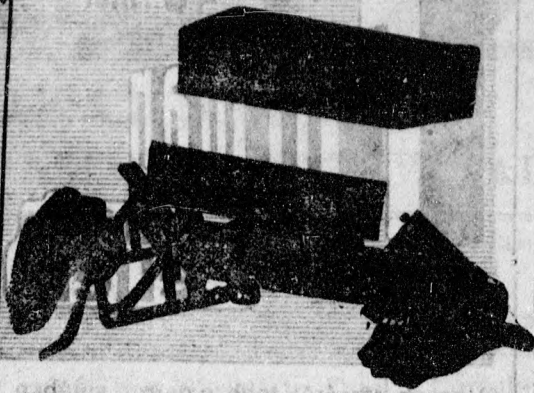
Örömmel és köszönettel

nyilván értesitem a hasonló bajban szenvedőket, hogy mi módon szabadultam meg a hosszú ideig tartó **asthma, köhögés, tüdő- és torokbajtól**, valamint az **álmatlanságtól**, és azóta életvidor és egészséges vagyok

545-8-2. **Pella János**
Brünn, Morvaország, Hofgasse 2/a.

Legújabb találmány!

Osztr. szabad. bej.

Mindenki maga gyártja a követ!

Cement-, fal-, kő forma

teljesen felszerelve csak 36 korona

Egy munkás egy formával naponta 1500 követ készít. Pléhalj nem szükséges. Ez a forma különösen alkalmas swemm kövek gyártására, Brossrák ingyen és bérmentve.

A. Tevonderen x L. Pollaert Dalheim a R. D. K.

Globin

a legjobb és legfinomabb Czipő tisztítószer

Egyedüli gyáros: Fritz Schulz jun. részvtárs Lipcse és Eger.

A szépség egyik főkelléke a szép arcbőr.

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni,

a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÊME

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit crême egy rendkívül finom, kellemes szikosságu, gyorsan feliszivódó, kedves illatú vegy-szer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10-12 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltünteti szeplőt, májfoltot és mindennemű bőrtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatuvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg, annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermekded üdéséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer. Leglényegesebb előnye, hogy higany-ólmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 korona, kis tégelynek 1 korona.

Margit-szappan 70 fill., — Margit-pudor K 1.20, — Margit-fogpop 1 K. — Areviz 1 Kor.

Készíti: **Földes Kelemen**
gyógyszerész ARADON. 176-10-10

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek.

Kapható: Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog. Steiner Manó, Mihálovits J., Muraközy László, Szilcz Ferenc gyógyszerárakban.

Tulipán-Padlófénymaz!
(Linoleum)

Védjegyezve

Tulipán-Padlófénymaz!
(Linoleum)

Hazai gyártmány

Ne vásároljunk osztrák padlófénymazt, mert

- A Tulipán-Padlófénymaz az eddig létező osztrák gyártmányokat messze felülmúlja.
- A Tulipán-Padlófénymaz tartós, rögtön száradó és tükörfényű gyönyörű zománczsal bir.
- A Tulipán-Padlófénymaz vizez mosható
- A Tulipán-Padlófénymaz tetszetős nemzetiszintű tulipános 1 kg. bádogdobozokban van csomagolva és 3 féle színárnyalatban létezik.
- A Tulipán-Padlófénymaz minden nagyobb fűszerkereskedésben és drogueriában kapható.

Viszontelárusításoknak legjutányosabb árajánlattal szolgál

Maklár Gyula és Társai

vegyészeti festék-, lakk- és kencegyár
BUDAPEST, IX. Remete-utca.

Hazai gyártmány!

Padlót a hazai ipart!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szög 30 fillér, minden további szög 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szög 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

A valódi Verge

egészségi papírból készült szivarka hüvelyek. Készítette Merklé Ferencnél van Fűvészkert u. 14. 100 db. Tiszti hüvely 10 kr. King 8 kr. Rákóczy 12 kr. Progress 10 kr. Ambre 12 kr. Jamine hüvely 8 kr. 100 kiló vágott száraz csertőgyfa 1 frt. hazhoz szállítva. Telefon 374. 531-10-2.

Ripária

(Amerikai szállás vasszó 8000 drb, egy éve gyökerez és 50-60000 drb sima vasszó eladó. Értekezhetni Zöldfa utca 14. 551-1-1.

A tanítói árvaház

közelében egy olcsó lakás kiadó, mely áll, 3 szoba, előszoba, konyha, kamara és külön kis kertből, az udvarban jó vízű kút. Értekezhetni. Péterfia u. 16 szám. 556-3-1.

Ügyes

kárpitos varrónőfelvétetik. Kille: Ede butor üzletében Piac-utca. heganott valódi méh viasz és diófa tönk megvételre kerestetik.

Vidéken

Debrecenhez közel fekvő mező városban, egy jóforgalmu hentes és mésszáros üzlet; teljes felszereléssel bérbe kiadó esetleg kevés pénzzel szakember társul keres tetik. Vasuti állomás Nagy kiterjedésű üzleti összeköttetés és nagy vevőközönség már megvan teremtvé. Bővebb felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál.

Francia,

német, esetleg román nyelvekből tanítványt keres két jogász. Infermárió a kiadóhivatalban.

Szelencze-ára
40 fillér

516-5-2.

Nincs többé buzaüszög!

Numa Dupuy és Társa

magpacz-a

használata mellett.

23 év óta nagy sikerrel használják a buzaüszög a kukorica korom és porüszög, az árpa, zab, burgonya megüszítései ellen. Egy csomag két mm. vetőmaghoz 50 fillér. Egy mm.-hoz 26 fillér. Kevésbé értékes 451-3-3 utánzatoktól óvakodjunk.

Debrecenben kapható: Kontsek Géza, Májor Jenő, Komlóssy Lajos és Deutsch Albert és fia urak üzletében.

Numa Dupuy és Társa

Bécs, VII. Windmühlgasse 33.

A két legnagyobb ékszerész cég

a Debrecenben Blau Lipót 32 éve fenálló és 24 éve fenálló Löfkovits cég egyesült s most

Löfkovits Arthur cég alatt vezetetik.

Ki óriási választékból megbízhatóan és jutányosan óhajt mennyaszszonyi ékszert, ezüstöt stb. vásárolni, nyugodtan fordulhat,

Löfkovits Arthur ékszerészhez

Debrecenben.

491-20-8.

5 ÓRÁKOR

délután

a város minden részében olvassák

DEBRECZEN

esti kiadást.

Hirdetésekre

legalkalmasabb és legmegbízhatóbb. Biztos eredmény.

Kiadóhivatal: Piac-utca 9. — Telefon szám 412.